

---

* TARTU KOMMERTSGÜMNAASIUMI JA KAUBANDUSKOOLI ÕPILASKONNA AJAKIRI *

Nº 1

SÜGISNUMBER

1931

I L O L I

TARTU KOMMERTSGÜMNAASIUMI JA KAUBANDUSKOOLI ÕPILASKONNA AJAKIRI

III aastakäik

Oktoober 1931

Nr. 1

Sügis.

Leida Rips.

Kui sügispilvi nukker sülelus
on matnud sinitaeva, mõtted täitnud aju, —
ja tukub metsas, väsind, nukker leinapaju,
siis kadund hingest kevadhelgesus.

Ja meeli salvab sügisnärbumus,
kui teedel tutvail hulgid alla külma saju. . .
Ja nähes kurba halli mässit nukraid maju,
su mõttelendu tabab halvatus.

On sügis lasknud südamesse kuuli,
ja kõikjal tundub surmaeelne, sünk —
vaid leinajooni hõljub ümber huuli. . .

Ja sõnatumalt nutab pilverünk,
kui sügis kaasa kannab põhjatuuli,
ning naerab surmanaeru süda — sünk. . .

Uues vaimus.

Elame ajastul, mil tervet ilma on
vallutanud elueitav ajavaim. Kogu
inimkond näib põdevat üldist väsimuse,
lõtvuse ja pessimismi tõbe. Vaimustus
vaimsete huvide vastu on haihtunud,
mille tagajärjel seisavad kultuurilised
tööväljad söödis ja ootavad harijaid.

Suures inimühiskonnas moodustab
väikese ühiku keskkoolinoorsugu, kellele

pannakse lootusi, kelles nähakse uut
paremat ja õilsamat inimpõlve. —

Kuid ka tänapäeva noorsugu pole
küllalt tegev. Elav vaimustus, mis va-
litses meie noorsoos aastaid tagasi, on
kadunud ja maad annud tõmbikstege-
vale, pinnalejätvale ajavaimule. Kui
endistel aegadel terved klassid, terve
õpilaskond oli innustatud üldistest

vaimlistest küsimustest, kunstist, kirjandusest jne., siis maksab see nüüd ainult mõne erksama vaimu kohta klassis. Enamik aga näeb oma noorusaastate möödasaatmist üleliigsetes lõbustustes ja elunaudingutes, kuna kultuurilistest mõnudest hoolitakse hoopis vähe.

See on vana ajavaim, mis on haaranud enamiku meie koolinõureist. See peab noorsoost kaduma ja aset andma uuele vaimule, uuele erksamale ja intensiivsemale tegevusele! Rõõmustaval kombel on näha, et meie keskkoolinõorsoos ikka enam ja enam pääseb mõjule uus värskendav vool, mille eesmärgiks on võidelda mehhaniseerunud ajavaimu ja iganenud traditsioonide vastu. Kui vanem generatsioon on omandanud sõjarusudel pessimismi tõve, siis aatelised noored otsivad uut maailma, loovad uut õilsamat kultuurühiskonda. Viimastel aastatel on kultuur-uudismaa harijate noorte arv tõusnud mitmekordseks. On märgata uut tõusu ja tööhoogu, milleks pind on mitmeti küps. Antakse välja uusi noorsoo ajakirju, korraldatakse koondisi, kongresse ja koos-

viibimisi. Näib tõusvat ja arenevat üldine nooruskultuur.

Käesoleva õppeaasta alul võib loota, et noorte aatekangelaste arv kasvab, uut verd tuleb meie tuimunud soon-tesse. Nüüd o'gu iga õpilase suurimaks kohustiseks — osa võtta kooli-õpilaspere isetegevusest täie energiaga! Igaüks püüdku midagi teha. Iga vaba minut, mis jääb koolitööst üle, pühendatagu õpilaspere isetegevusele!

Meil, Tartu Kommertsgümnaasiumi ja Kaubanduskooli kasvandikel, on soodsad võimalused isetegevuseks. Meil on oma ajakiri, mis ilmub käesoleval õppeaastal igas kuus, rohkesti ringe, kus võivad teosteda vägagi mitmehuvilised õppurid.

Kui möödunud õppeaastal meie õpilaspere suutis töötada intensiivsemalt kui varem, siis võib loota, et meie töö tänavu veelgi rohkem vilja kannab. Sellega jõuame ikka lähemale ja lähemale lumistele mäeharjadele, mille poole kogu aeg püüame. Uues vaimus, täie energiaga peame tööle asuma! Selleks soovin uue töö alul kõigile kaasvõitlejatele raugematut tahet ja lakkamatut tööindul!

Meinhard Park.

Jälle kodus.

„Mul on tõesti Ilsi silmad,“ mõtles Leelo, surudes oma peaaegu veel kulumatut vormimütsi pruunjatele juustele. Taas vaatas ta uuesti peeglisse ja elavalt meeletusid tal oma hallisabalise kassi kollakaspruunid silmad.

„Mis sa sääl end nõnda kaua peegeldad, kell saab juba kaheksa! Vaat', kui jääd viimasel koolipäeval veel hiljaks“.

See oli tädi, kes katkestas Leelo mõtiskelu. Neiul oli unustanud end peegli ette seisma ja haaras nüüd kiiresti portfelli.

„Oi, tädi, ruttu ma jooksen. Ja kui pisut hilinengi, ega's nad täna enam tunnistusele kirjutada saa,“ lisas naljateles. „Hääd päeva, tädi!“

Juba ta lippaski alla mööda puutreppe. Täna soovis Leelo, et need oleksid pikad, palju pikemad. Oli nii hääd libiseda astmelt astmele. Jalus tundus selline energia. Hüpata ja tant- sidaan oleks ta tahtnud täna.

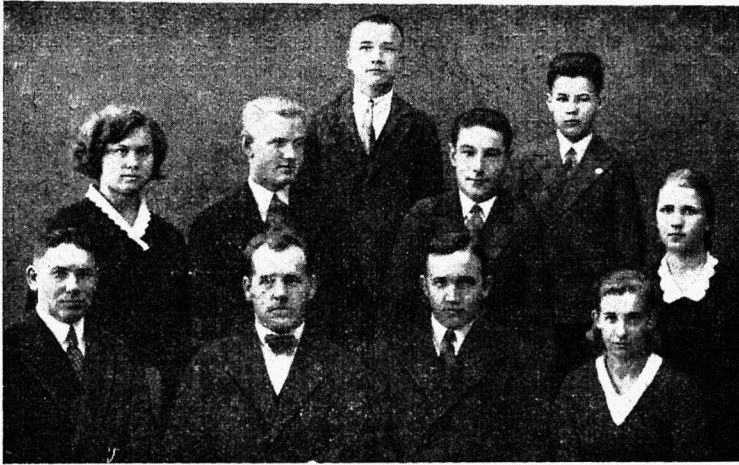
Jõudes koolimajja, valitses sääl pidulik meeleolu. Plikad liikusid valgeis põllis, kõnelesid naljatledes üksteisega. Paljudelt nägudelt peegeldus ootusärevus. Ehkki aimati ette oma tunnistuse sisu, siiski oodati selle kättesaamist.

Saalis algas aktus. Leelo oli poetanud end kuhugi pingiservale ja püüdis jälgida kõnet. Ent mõtted ei püsinud paigal. Nad lendlesid laiali nagu kerged võililleseemned tuulepuhangu käes.

Ja kui viimaks oli lõppenud aktus, kui Leelol oli mapis tunnistus ja kui oli soovitud lõbusat suvevaheaega koolisõsaraile, siirdus tüdruk uuesti tänavale. Sammudes üle kaarduva silla ta peatus ja vaatles oma all voolavat Emajõge. See näis olevat rahulik ja endassesüvenenud. Ta tumedaist silmist helkis pisut põlgust ja irooniat. Leelo sai aru jõe isekusest. Kaugelt kummarduvate emaleppade alt ta voo-

Algas sõit. Õde päris Leelolt, kuidas elab tädi linnas, mida teeb see ja see tuttav, ning kuidas Leelol endalgi on möödunud talv. Üha uusi küsimusi tuli juurde.

Ent neiul jäi aega veel ümbrustki silmitseda. Alev oli vähe muutunud. Kuski oli olnud väike tulikahju, mõni kaupmees oli vahetanud korteri ja kuhugi nurmeservale ehitati uut maja. See oligi kõik.

„Iloli“ toimetuse liikmeid.

las läbi värviküllaste aasade, kus tantslesid liblikad. Ta vestles kahisevate haabadega ja tuulgi vist jutustas talle muinaslugusid. Sellele kõigile oli turunaisena vadistav linn kontrastiks ning näis naeruväärseks.

„Nägemiseni, Emajõgi, nägemisenil“ lausub tüdruk, lahkudes sillalt. Tõttas siis pakkima asju homseks kojusõiduks.

* * *

Kodujaamas oli vaikne. Reisijaid väljus rongilt vähe, vaid mõni korve ja kottekandev vananimene. Leelo silmas kohe jaamaesisel seisvat õde.

„Tere, kulla sõsar, kas juba kaua ootasid?“

„Tere, Leelo! Oi, muidugi kaua ootasin ma — kogu talve. Aga nüüd kolime su kohvritega vankrisse, ning siis koju. Ega säälgid sind vähem oodata.“

Aga säält, kuhu jäi kükutama viimane nukker alevimaja, algasid avarad põllud. Nagu lopsakas juus tärkas noor oras maakera kumeral päälul. Peremeestena seisid pikad ja madalad talumajad nurmede keskel. Mõnedel oli säilinud veel vana sammeldunud õlgkatuskki, mis kattis mütsina halle palkseinu. Räästaveerel lehvisid noored maltsad nagu jaanalinnu suled.

Koduvärv... Tüdruk avas selle. Juba oligi trepil, süleles ema ja surus kätt isal, siis astusid majja. Jooksusammal läbis ta tube, peatus viimaks — äsjaremonteeritus. Tuba näis talle nii ilus, nagu oleks see Mäe parimaid maale. Ah, kõik oli ilus. Inimene, kes on kauemat aega kodust eemal, ei leia üldse maitsetust, kui saabub hiljem uuesti sinna.

Leelo rõõmustas, et talle ei esiteldud palju küsimusi. Küllap nad tund-

sid juba ta tujusid. Tüdruku meeleolu oli kui õrn härmalill, mis puudutamisel võib pudeneda. Vähemalt kartis ta ise, et kaob romantiline hubasus, et punuvad äripäeva ämblikud puuri omist hallest võrkudest ümber roosapõselise kodusmeeleolu.

Õhtusöök lõppenud, sammus Leelo üle rohetava muru lauda poole. Selle lävel seisis suur hall hani — vaenelaps. Kana oli ta mullu välja haudunud, ent ei tahtnud hiljem teda enam oma perekonda vastu võtta. Leelo oli hanimaimu oma hoole alla võtnud, teda söötnud ja kasvatanud. Sõbrad olid nad olnud.

Ja nüüd seisis too kasulaps jälle säääl — kallutas punase noka auväärselt ühele küljele ja silmitses oma ümmarguse sinisilmaga tulijat. Aga kui see üha lähenes, muutus hani rahutuks, taganes tatsuteles paar sammu ja kui tõusis tüdruku käsi, et silitada saledat ning kaarduvat kaela, pöördus hani hoopis ümber.

„Tere, Pibi-Vivi! Kas sa's mind enam ei tunne? Pibi-Vivi!“

Pibi-Vivi ei tunnud, hanemarsis eemaldus ta.

Hirnahtus. See tuli lahtrist. Hani oli ununenud ja ainsa hüppega sööstus plika aiale. Hobune sirutas talle pää liivkollase lakaga vastu.

„Tsibra, Tsibra,“ sosistas Leelo sära- vi silmi, „Tsibra, mu lemmik, sina tunned mind ometi?“

„Kuis ma võin sind unustada, Leelo? Juba ennist kuulsin su häält õues ja teadsin, et nüüd on tulnud see, kes ei unustanud kunagi mulle tuua leivaviilakut, kes silus mu pikka lakka ja läikivat karva. Oi, Leelo, juba kaua ootasid sind. Egas ma pole mõni rumal hani, kes unustab oma sõbra!“

Tumm kahekõne jätkus.

„Oo, Tsibra, kui sa teaksid, kuis igatsesin su manu. Kuis igatsesin tagasi noid ilusaid õhtuid, kui kihutasime kahekesi mööda kasteseid põllupeenraid, üle uduste niitude ja läbi lõhnavaate salude.“

„Mullegi meeldisid need tumedad suveõöd, Leelo. Ürgvabadust tundsin voolavat oma kuumat verre. On siiski

tuhatkorda parem sõidutada sind läbi hääletu suveöö, kui vedada atra pere-mehe piitsa sunnil, all kevadpäikese lõõsa.“

Korraga märkas neiu varssa.

„Aga Tsibra,“ hüüahtas nüüd juba kuuldavalt. „Kes on siis see, säääl sinu kõrval? Ah sa kelm, või tema teeb näo, nagu ei teaksi! Soovin õnne, Tsibra, palju õnne! Mis on ta nimi, kui küsida tohin? Pole ristitudki veel? Oh, ära's sellepärast kurba nägu tee — küllap paneme talle nimegi, hästi ilusa mõtleme selle. Ja kasvatame ning hoolitseme kahekesi ta eest. Karva silume tal läikima ja laka palmime käharaks. Tal kahtlemata kasvab sama pikk lakk kui sinulgi.“

Leelo silitas varsa ebeldast kaela. Soovis häd õöd Tsibrade ja patsutas teiseski lahtris asuvat hobust. Siis siirdus lehmasõime juurde. Sügas neid, rääkis neile meelitusõnu, endal südames imelik heldimus.

Kõiki laudaelanikke külastas neiu. Sead magasid juba reastikku kohevas põhus. Lammaste valkjaskollane käharvill oli dekoreeritud heinakõrtega ja nad sirutasid ahnelt oma ninasid leivatükkide järele. Ka kanalaudas magati juba. Valge moonpunase harjaga kukk oli vist pisut pahane unerahu rikkumise pärast ja seletas Leelole midagi pahase häälega, millest viimane aru sai nii, et ta mingi nüüd minema ja tulgu homme, kui proudad üleval.

Tüdruk oli sõnakuulelik ja väljus laudast. Ta läks läbi aia. Säääl võrsusid taimed pikil keeduvilja peenrail ja puhkesid noortel roosipõõsastel esimesed õied. Väike jalgrada viis kingul kasvavasse männisallu.

Päike oli loojunud. Valges pilvepadrikus oli pääsenud tuli valla. Kõikjal õhetas. Saledad männid olid rõivas- tunud roosakasse õhtukleidesse ja üle oma käharlokkidegi olid nad laotanud ehavärvi loori.

Siin oli Leelo kodu. Ei, mitte selle väikese majaga säääl noore õunaiaa keskel ta ei piirdunud, vaid palju avaram oli see. Valgete pilvemüürideni ulatus neiu kodu ja tähedki kuulusid sinna. Leelo vajus sammalmättale. Ta nagu

oleks ühinenud mullaga, ta nagu oleks olnud osa mändidest, õhtutaevast ja tuulestki.

Punased rõõmulilled Leelo südames õitsesid üha edasi.

Hirve Varik.

Sügisunelm.

Istun toas ja vaatan välja. On veetlev hilissuve õhtu. Mu akna all sahisab tuuleiilides valminud kaerapõld aeglases rütmis ja eemal palakvalgete liivaküngaste taga kohiseb meri.

Pikki päevi olen siin istunud silmitsedes liikumatult viimaste sügislilled vallutat mängu, kuulates nende viimseid sosinaid möödunud suve kuivalgeile õile. Ei tea isegi miks, kuid tuju on rusutud ja nukker. Kurvana vaatlen põldudel kokkupandud viljarõuke ja tunnen, kuidas see hall loodusedraama heidab mu tuppa tumedaid varje. Toetan pea käele ja mõtisklen. Aastaid olen ma näinud seda pilti, aastaid olen kuulanud ja kuulnud seda muusikat, mida saadab maailma mu parim sõber — meri, ent kunagi pole mõjunud see minusse nii masendavalt. Näen, kuidas lendlevad musttiivalised linnud mu akna all, sünnitades imelikke hääli, mis aiva suurendavad mu ümber valitsevat süngust ja õudu.

Võtan raamatu, et lugeda. Tahan lõigata lahti ta lehti, kuid mu käed ei liigu. Tahan tõusta ja väljuda, kuid mu jaladki on jäänud nõrgaks. Ja nii ma istun, pooleli lahti lõigatud raamat mu ees, ilma et suudaksin lugeda, ilma et üldse tajuksin, mis sünnib minus sel hetkel.

Näen, kuidas avatud aknast, seal kus mul alati seisab kimp punaseid lilli, tuleb mu juurde kuldne ämblik, mässides mu ümber tuhandeid niite. Ta õudselt suurte jalgade lähemal vaatlusel leian, et needki on kullast. Ta silmad on suured ja sügavad ning nende vahele on kirjutatud selgete tähtedega *Õnn*. Ehmun. Tunnen, kuidas mu süda taob metsikuid

lööke; avan suu, et karjuda, kuid ainultki häält pole kuulda. Kuulen ta sõnu oma vaikselt taos, mis kostavad nagu püha palve kesk lõhnavaid lilli põhjatutes soojärvedes: „Hetk vaid antud sul elada, inimene. Kord saabub sügis, mil närtsinud lehena liugled mulda ja su silmade sära ja leek kaob algavasse õhe. Seepärast naudi kõiki, mida pakub üürike elu. Mina, õnn, olen igalpool, kus sa mind näha tahad ja otsid. . .“

Ja ta kaob. Ahastades püüan kinni haarata ta jalgade kuldsetest niitidest, kuid jõuetuna langevad käed tühjusesse, ning ma lõdisen hirmust kaotada teda igaveseks, teda, elu kõige suuremat päikest.

Ei saa enam kauem taluda, mis sünnib mu ümber ja sees. Jätan maha oma väikese maja, kus aastaid elasin vaikselt, ning siirdun laia maailma otsima kuldset ämblikku, kelle silmade vahele on kirjutatud „*õnn*“.

Veedan tormiseid öid hirmus, maani painduvate ja raksuvate puude all ning tajun, kuidas mu hinges rebenevad viimased kaastunde ja helluse niidid. Kogu mu elu pühamad päevad on väärtusetu paberrahadena pillutud tulde ja tormi. Tühjaks on jäänud mu unelmate vaikne kamber. . .

Laman rohul ja näen pilvi räbalatena jooksvat tuules. Mu silmade ees virvendavad vikerkaare-värves üksikud pildid minevikust. Meelestub jälle too päev, mil ilmus mu väikesesse majja, kohiseva mere liivvalgel kaldal, too saladuslik ämblik kullast, keda otsides olen kaotanud kõik oma elu aarded, pildudes neid kivikestena merre.

Tõusen, et jätkata jälle oma sihitut

matka. — Ent ehmun, sest mu all lamab kuldse ämbliku purukstallatud keha ja sellelt on pudenenud kullane tolm. . .

Lõdisedes ärkan. Kramplikult hoian käes asjaloetud raamatut. Tuba on hä-

mar, pikad varjud nagu kooljad hiilivad seintel. Väljas lendavad nõorsirgetes ridades kured, lüües tuhandeile tiivul õhku üle sügistormis tukkuva maa. . .

T. O.

Külasepp Jaanus.

Sõitsin ratsa üle sügisestest sadudest vetlinud kõrremaa. Uldutas ikka veel peent vihma noist hallidest pilvetompudest, mis rippusid ääretute tompudena pääkohal. Niis- ked rõivad aurasid sooja kehal ning väike- sed veenired veeresid mööda kuuevolte alla. Alguses pükstele, siis edasi määrdest lehka-

pis üle ujutatud, kuhu nüüdki tiplevad vihmapiisad lisa töid. Sadu kõvenes ja küll- mad vihmapiisad peksid valusamini näkku ja punakaks põlenud kätele, mis läikisid nüüd kui pronksist valatud kujul.

Tõmbasin ratsuistest ja kihutasin veel kõvemini, sest mul hakkas külm. Pori

J. Entson. Ajaloõpetajaks vist juba kooli algu- sest pääle. Ajalugu on kindlaks teinud, et tema esi- mesed sõnad pääle sündimist olnud: „Jätke jutuaja- mine!“ Laseb oma habet lõigata ainult enne tähtsaid päevi, nimelt enne oma sünnipäeva ja enne paasapähi.
H. Jänes. Räägitakse, et temal olevat haistmismeel hästi arenenud, sest kuidas muidu ta teab, et „tagapool suitsu tehakse.“ Kohe kui ta vastavat lõhna on haist- nud, kõnnib ta „tahapoole“ — milleks, seda ei tea keegi. Viimasel ajal on millegi pärast selle „hästitasuva“ ameti maha jätnud.

vaile säärsaapaile ja siis maha — mulda, kuhu juba mitu päeva oli neid väikesi vihma- piisku sadanud. Otse tüütavaks oli muutunud see sadu! Kõikjal täis hallust ja niis- kust. Isegi need kõrged haavad sääl eemal tee serval kohisesid teissuguselt kui tava- liselt ja näisid ka hallidena. Maanteele jõu- des ergutasin hobuse kiiremale sõidule, sest mul polnud täna erilist tuju säärase ilmaga. Porisegane kruus ragises ainult kapjade all ja vahel kõlksus eredalt mõni kivi sekka. Ka maanteel oli märgata sa- dude jälgi, sest roopad olid täidetud hele- pruuni kohvi sarnase veega ja kohati hoo-

pritsis aina laias kaares kõrvale, taha, rõi- vastele ja näkkugi. Nii meeldis see ilm juba ja nii hakkas soe.

Isegi see vihm ei olnud enam külm ja tuulgi, mis enne nii valusasti puhus, tun- dus nii imelikuna; näis otse nagu mingi massina, millest läbi tormasin.

Alles siis vähendasin kiirust, kui pöör- dusin kitsale kõrvalteele, mis viis sepikotta.

Õues sidusin hobuse lasila külge räästa alla ja sööstsin ise sepikotta.

Sääl askeldas too kuulus külasepp Jaanus alasi ümber ja tagus vahetpidama helepunasele rauatükile. Andsin jõudu ja

asetusin ühele poolvalmis-vankripõhjale istuma. Silmad olid veel harjumata sees valitsevast hämarusest, kuid aeg-ajalt selginesid ka tumedamadki nurgad.

Sepp Jaanus, küürak, õigemini üks äbarik, kes ei annud üldse sepa laadi välja, tagus ikka veel seda nüüd juba tuhmuvat rauatükki.

Sepikoja uksele ilmus äkki meie pak-sukõhuline naabripere-meis. Pabeross ha-betunud suunurka veeretatud, krae üles tõmmatud, mõlema käe otsas võrkenõõ-riga kokkuseotud rauapuntraid hoides astus ta sisse. Teda saatis veel üks suur vihmatilk räästasti, mis langes plaksudes ta laiale kaabuäärele.

„Jõudu! No küll valab aga täna maha. Sa kah es mõsta oma putkat koskile lähem-bale ülesse tõmmata,“ kostis ta laia tõre-leva häälega, ning visates oma rauapuntra suure kolinaga ukse kõrvale, asetus ka minu kõrvale.

„Mis sind siis täna siia aas! Ma käs-kisin viisi? Valid ise aga sihukse päeva, kui muud teha põle ja siis veel sepp siüidi. Oled aga kah.“ Jaanus pöördus äkki minu poole ja ütles:

„Tule tõmba sa lõõtsa, poisiraip juba laupäeva õhtust saadik kadunud, ja ega ta nüüd enne kolmapäeva juba ei tule. See saadana Rääsa poiss teda juba ei jäta,“ kurjusias see äbarik nahkpõlles edasi. Pöördus siis uuesti mu naabri poole:

„Mis sul's on jälle adranina teritada või, too siia ma lükkan ta teravaks.“

Mul oli kahju sellest „vaesest“ sepast,

sest talle ulatati suur, paks rauatükk kätte, mida juba lõsta andis, ja niisugune mees pidi siis sellest midagi tegema. Mul tuli otse hirm pääle, kas ta üldse suudab sel-lega valmis saada; nüüd jääb ta kindlasti hätta. Aga ta vaid ütles rahulikult:

„Siia paneme tüki manu ja selle külje taon ka vähe koomale, siis saab hää küll.“

Tähendades ise pihtide otsaga rauatükile. Tõmbasin lõõtsa. Tuli lõi heledasti lõkkele ja lõõts vuhises aina ja paisus suuremaks järkjärgult. Sepikoda täitus valgusest ja seesolijate palgeil mängles kollakas tulekuma . . .

Siis võttis ta rauatüki tulelt ja tagus talle otse meeletult hoope, kuni sellest val-mis asi.

Mu närvid olid pinevil, sest kartsin selle töö viimistlemist ja nüüd, kui see valmis, siis tundsin nagu oleks n a ise teda teinud, — nii väsinud olin ma.

Ka mina sain viimaks oma töö kätte, mille kahekesi olime valmistanud, — tõm-basin mina ju lõõtsa ja kas see lõpuks polegi töö.

Vahepeäl oli lakanud sadamast ja nüüd tundus kõik nii soojana ja armsana. Kui möödusin sepa pihlaka „alust“, tõmba-sin ühe kobara punaseid marju. Need olid nii veetlevad, et ühe neist hamba alla pist-sir. Kraksatades läks mari puruks ning mõrudat mahla valgus suhu.

Jah, imelik mees see sepp Jaanus! — tuli äkki meelde.

Väljaotsa Antev.

Paar sõna tõtt ja nalja.

See on juba igäihel teada, et igas normaalses inimeses peitub teatud hulk matkamiskirge. Ja ega minulgi sellest puudu ole!

Olles vaevalt selle igava koolitöö sel-jataha jätnud, hakkasime — mina ja veel mõningaid teisi mu klassikaaslasist, nõu pidama, kuidas seda lühikest suvekest vähegi lõbusamalt ja omapärasemalt mööda saata. Pidasimegi mõned kor-ralikud koosolekud, enne kui saime ühelhäälele vastu võtta, et meie sõi-dame — Narva.

Umbes paar nädalat kulus enne ette-valmistusteks, siis võisime juba ühel ilusal juunikuu õhtul vaksalisse kõndida. Vaksal oli sama lage kui Tartugi suvi-sel ajal. Kuuldus susinat ja vilet ning

rong sõitis jaamaesisele. Kolisime ku-hugi vagunisse ja sõit võis meie pärast alata — ja algaski.

Oli varajane hommik, kui saabusime sihtpunkti — Narva. Väljunud rongist, jäime jaamaesisele „ilmastikuolu-sid“ vaatama. Kõigepäält torkas meile silma jaamaesisel seisev suur silt „B a g a a ž.“ Selle vaatamine tegi meile kor-raga hää tuju ja naljatades hakkasime arutama mitu viga on selles sõnas, kui teda võrrelda vastava eestikeelse sõnaga. Leidsime, et selles sõnas on kokku kolm viga!

Järjekorras tuli meil korterikriis la-hendada. Jätsime oma reisikotid ba-gaaži-kassasse ja „kõikusime“ linna pää-varju otsima. See oli kaunis raske töö!

Kuid kes püüab, see saab. Nii ka meie lahendasime selle hirmsa korterikriisi väga lihtsasti, nimelt ostime kohaliku ajalehe ja löime lahti lehekülje, kus asub päälkiri — korteripakkumised. Ajaleht käes kõndisime läbi peaaegu pooled saapatallad. Aga kõike muud leidsime, kuid mitte soodsat korterit. Viimaks taipasime, et see korter, kus meie kõige esimesena käisime, on kõige sobivam. Üürisime selle — „imeodavasti“ — kõigest 17. kr. kuus umbes 15-ruutmeetrilise pindala kohta.

Esimesed päevad veetsime sõna tõsisel mõttes linnaga tutvumise tähe all. Igal õhtul olime Pime-aias, bulvaril ja teistes säärestes Narva tähtsamates kohtades. Leidsime, et mida mõistame meie Tartus Rütli all, seda narvalastele bulvar. Pääleselle torakab Narvas silma muulaste, eriti venelaste rohkus.

Saabus esimene laupäeva õhtu.

Mida teha? — Sellele ei osanud esialgu keegi vastata, ja meie oleksime selle õhtu magades veetnud, kui mitte

Meistermeeskond, V. kl.

Istuvad: A. Juks, K. Tennosaar, L. Liiv, K. Sogenbits,
Seisavad: R. Grasman, E. Kalamees, F. Must.

Tõime oma kohvrid jaamast ja algas lahtipakkimine.

Olles oma korteri korda seadnud, leidsime, et „keskkoht“ on kaunis tühi. Ka selle probleemi pidime lahendama. Tegime leiutise, et meie korteri kõrval asetseb üks säärane asutis, suure sildiga „W ü r t s - p u u d“ (!) Astusime üle selle saladusliku asutise läve. Ennäe, oli päris korralik toiduainetekauplus. Tegime endid kohe kaupmehega häädeks tuttavateks, seletades, et meie oleme Tartust ja mõtleme siia pikema ajaks jääda. Kaupmees oli ka imelahke mees ja ei võtnud juba esimesel korral v õ i eest raha. Hiljem saime teada, et see kaupmees põhimõtteliktult üldse v õ i d ei taha arvestada (vahel juhtus ka erandeid).

Ühel meist poleks tärnanud geniaalset ideed — Jõesuhu sõita. See ettepanek võeti ühelhäälel vastu. Kõigepäält algas äge pükside pressimine sest olime kuulnud, et Jõesuus ei olevat kuigi viisakas pressimata pükstega jalutada. Olles sellega valmis, sammusime w ü r t s - p u u d i ning ostime enesele paari päeva jaoks toidukraami valmis, sest olime kuulnud, et Jõesuus olevat Eesti krooni kurss palju madalam kui mujal.

Sinna jõudes tutvusime esiti alevikuga. Olles sellega juba lõpule jõudnud, läksime mereranda kontserdile. Kontsert, nagu ikka kontsert, ainult selle vahega, et sääl on veel lõöknumbriks palad, mis mujal maailmas 19. sajandil moes olid; näiteks: „Sag es

in Tönen“, „Auch du wirst mich einmal betrügen“ jne. Ja kõige selle eest maksime kõigest 25 senti. Natuke küll mahajäänud, kuid sellepoolest jälle omapärane! Vahepääl oli saabunud umbes kesköö-tund, kui meile meelestus asjaolu, et meil pole ju päävarju ja selle hankimiseks näis aeg juba kaunis hiline olevat. Polnud midagi parata, veetsime selle öö lageda taeva all.

Järgmisel hommikul, kui päike vaevalt tõusnud oli, koorisime endid ri-

dest lahti ja hakkas äge „pleekimine“. Pleekides ja plaažil palli mängides saatsime selle päevakese jälle surma poole. Peab mainima, et inimese enesetunne on palju kõrgem, jahtades Jeesuu mererannal, sest kes võib seda teada, kas oled sa „pühapäeva-suvitaja“ või mõni miljonäri poeg Ameerikast.

Mis meiega edasi juhtus, sellest teinekord, kui mul juhtub rohkem paberit käepärast olema.

A—ks.

Kaks sügisööd.

Leida Rips.

On hämar.

Linn tuledes särab ja naeratab pilvedes kuu.
 On õhtu. . . On sügis. . . Kuld kollastes lehtedes puu.
 Ja külvabki sügise surma, siin kõikjal on elu ja naer,
 ning kusagil karjahtab valjusti autosireen.
 Ja kära, ja müra, ja inimeshulgad,
 reklaamid ja kinod, ja raadio karjub. . .
 Siin tulesitik — valgusemeri, säääl varjud ja koltunud puu, —
 ning tänavaid, valgustet aknaid ja rahvastki kuldab kuu.
 Siin surev elu täis noorust ja naeru,
 siin kutsuvad äride aknad ja meelitab muusika unelev, õrn. . .
 Siin poetub kõikjale seiklusteiha, et elugi oleks kui kinoekraan,
 ning sügise, looduse surm, on tahtmatult kõigile raam,
 kui hämaras säravad tuled ja pimestab silmi reklaam.
 On õhtu. . .

On pime.

Maa hämaras oigab, tuul raputab lehtesid puult.
 On kõle. . . On tühi. . . Lind, tukkuja, kuulatab tuult.
 Must pimedus süleleb ilma, — siin kõikjal on ääretu öö, —
 ja kusagil katkestab vaikuse öökulli hää.
 Ning raagus puu oksades vilistab maru,
 ja viiulit mängib tuul mägede taga. . .
 Siin vaikus on, — unelev vaikus, säääl oiged ja kaebed on öös,
 siin ilu ja valu, surm, võitlus ja elu on korruga töös. . .
 Siin surev loodus täis närbumist, nuttu, —
 siin ujuvad pilvede sagarad mustaval foonil ja meelitab täht.
 Siin peitub pilvede vahele mornitsev kuu, ja kaugel kannab me meeli
 linnutee,
 see loogeldes sinimust-taeval, kui kuldne kee. . .
 On manala varisend suvi ja kannab meid sügis üle vee. . .
 On öö . . .

Värsked meistrid.

Traditsioonilised sügised klassidevahelised mees- ja naisvõrkpalli võistlused peeti ka tänava septembrikuu keskpaigu spordiringi läinudaastase juhatause korraldusel kooliõues.

Huvi võistluste vastu oli küllalt suur, mida näitab võistlustest osavõtjate rohke arv. Eriti võis märgata, läinud aastaga võrreldes, huvi tõusu tütarlaste hulgas, millist asjaolu vist küll uute võimlemisõpetajate arvele tuleb kanda. Pole siiski huvitusetu ära märkida as-

Suurimaks üllatuseks oli läinud aastase naismeistri V-b ränk kaotus IV-b-le (15:8; 15:3) ja III-a kl. naiskonna meistriks tulek, võites omakorda ägeda ja hoorikka mängu järele IV-b-d.

Võistluste tehnilised tagajärjed:

Tütarlapsed

III-a	— I b	→ 2:0
IV-b	— II-b	→ 2:0
V-b	— III-b	→ 2:0
IV-b	— V-b	→ 2:0
III-a	— IV-b	→ 2:0

Meisternaiskond. III-a kl.

Esimene rida:

Sikka, Nopasson, Leht;

Tagumine rida:

Laurson, Otas, Peik.

jaolu, et a klassidest (tütarl.) ainult üks osa võttis, kuna b klassid kõik esitatud olid.

Võistlused peeti aja hilisuse tõttu ühe miinuse süsteemis ja pakkusid enam-vähem rahuldavaid mänge. Kohati esines isegi väga pinevaid momente (mõlemad finaalmängud). Ilusamaks ja ägedamaks matšiks kujunes just poiste finaali V ja III-b vahel, mis oli ainus kolmepäevane mäng kogu võistluste kestel.

Poisid

V	— II	→ 2:0
IV	— III-a	→ 2:0
I b	— Kaub. k. koond.	→ 2:0
III-b	— I-b	→ 2:0
V	— IV	→ 2:0
V	— III-b	→ 2:1

Seega on tänavused koolimeistrid võrkpallis tütarlastele III-a ja poistele V-dad klassid.

Saamuel.

Autol läbi Lõuna-Eesti.

(IIIa klassi ekskursioon 1931 aasta kevadel.)

Väljusime Tartust hommikul. Soe päikene sinisel taevavõlvil ja mahepehme tuul andsid kõige paremad lootused kaasa ekskursiooni häaks kordaminekuks. Viivuks olidki unustatud linna õhutatud tänavad ja mitmeid kuid kestnud õppusaeg. Liikusime Tartu-Võru maanteel, kust lai Emajõe veeväli silmi paistis nagu suur kolmekilomeetrialiune järvepind. Peagi läbisime Aardla ürgoru, vaatasime uut raudteed, millest ka üle sõitsime. Ja alles siis, kui olime poolsada kilomeetrit ära sõitnud, peatusime ilusas Voorepalus — kõrgete määndidega kaetud mõnastikul. Terve ümbrus paistis nagu pilt-postkaardil, kui lasid libiseda silmel ühelt liivakünkalt alla kevadisele maastikule. Siinne peatus ei kestnud kaua, ronisime autole ja sõit jätkus. Pea läbisime ka ilusa Tilleoru ja meie sõidame Võrule lähemale. Siis läbi tiheda lehtpuustiku hakkab liginema Võru. Esialgu vaid üksikud hallid majad, mis ei kõida ega vaimusta. Aegamööda end grupeeruvad nad vastastikku kiilutud katusteladendiks. Aga linnaks on tal siiski vähe voorusi. Mis linna jõudes kõige pealt silma paistis, olid laiad ja sirged tänavad, mitte nii keskajaliselt kitsad ja kõverad nagu vanemais kodumaa linnas. Võru ilusam ehe on ka tema vana kasepark järve ääres, kuhu turu pealt lai puiestee alla viib. Pääle mõneminutilise puhkuse sammusime parki Kreutzvaldi ausamba juurde. Mõttessevajunud lauluisa kõrgel kaljul jätab igasse vaaljasse sügavaid tundmusi, tuletades meelde tolle tähtsa eestlase elusaatust. Küllastame muidugi maja ja aeda, kus Kreutzvald veetis suurema osa omaat Võru ajajärgust. Kreutzvaldi maja asub tänaval, mis eesti ajast pääle kannab Kreutzvaldi tänavana nimetust. Maja seinale on paigutatud marmorist mälestustahvel, kus esineb järgmine tekst:

Dr. F. R. Kreutzvald elas selles majas 1839—1877, ning pani siin 1850—1861 Eesti Rahva lugulaulu „Kalevipoja“ kirja.

Maja alumisel korral asuv saal on alal hoidnud peaaegu oma vana ilme, ainult sissekäigu vastuolev sein on maha lõhutud ja näielava tehtud. Saalist astusime aeda kus tänapäevalgi mõned Kreutzvaldiaegsed puud ja põõsad kasvamas. Vaatasime siis ka Kreutzvaldi maja rõdu. Sellel rõdul on lauluisa istunud ja mõtiskelenud, samal rõdul võttis ta vastu oma patsiente ja siin nähti teda lihti „Kalevipoega“ kirjutamas.

Kui olime läbinud Võru tähtsamad tänavad, siis siirdusime Tammula järve kaldale. Huvitav oli vaadelda seda laia veevälja ja kaldalt avanese panoraama järve taga tõusvast mägisest Haanja maast.

Peagi kadus esimene tähtsam peatuspunkt vaatepiiri taha. Siis peatusime ilusas

Rõuges. Rõuge alev on istutatud mäerindade vahele. Alles üle Suurjärve ronib ta kirikuga uuesti mäele. Rõuge kirik on silmale kättesaadavam kui muud aleviehitised. Ta seisab umbes kilomeeter eemal, tüsedate puude keskel, kuid teda võib vahtida järvest; ehkki seljale pöördununa. Liigume orgu Suurjärve juurde, mis sügavam järv Eestis. Keskel veepinnal liiguvad pilved kui argusest kokkupuletatud hinged. Ent pilvedevaheline taevastina ei suuda vee mudarohelist algvärvi muuta Ronime üles mäele. Kiriku kohal liiguvad hallid pilved. Vist toovad vihma, sest nad tungivad vägisi kallale kiriku tõmbile tornile ja metsale. Kiirendame samme, et jõuda auto juurde enne vihma. Kuid taevaluugid avanevad ja meie jõuame märgadena sõiduki juurde.

Edasi läks sõit moreenkingustiku südamel Suure Munamäe poole. Maantee teeb käänakuid ning kahelpool teed asuvad Võrumaa liivased mäeseljandikud. Kaugemal jookseb mööda terav ürgmetsajoon, mille kohal sõudmas hallid pilved. Pildid vahelduvad võsastikkudega ning taludega, taludega ning võsastikkudega. Tee lookleb järskudest künkaist üle. Tugevajõulise mootoriga auto paneb viimase välja, et neist oma koormat üle viia. Õnnetus autoga ei jäägi tulemata. Paar kilomeetrit enne Haanjat puruneb auto hammasratas mäest ülesõidul ja reis jätkus siis jala. Huvitav on matkata Haanja maastikul. Ei hakka igav. Jõudsimme kõrgemale kingule. Meeles pilt, mille nägin seal. Sinine sulamine taeva valge ning põldude pruuniga. Muna- ja Vällamägi olid käega katsutavas läheduses. Vahetasin mäed esialgu, ei oska neid õieti nimetada. Kuid nende erinevad kujud parandavad eksituse. Too kaugemal seisev kui poolitatud muna, mis visatud kuskilt kõrgusest, on kindlasti Munamägi. Ta on ja lalt koonduva harjani metsaga kaetud. Mulle lähemal seisab Vällamägi. Nende vahe pole suur, vaevalt kaks ja pool kilomeetrit. Ent mägesid eraldav laineline mets süvendab kaugust. Enne päikese loojenemist jõuame õõmajja, mis asub otse Munamäe ligidal. Valguse nõrgenedes kahvatavad ka kaugelolevate mägede tipud. Hall viir tõmbub mu ümber koomale, kuid silmis püsib veelgi taeva ja mägede sinine sulamine.

Teisel hommikul, pääle einet, siirdusime Munamäele. Mäeharjale on ehitatud kõrge vaatetorn. Kirjutame nime küllalisraamatusse ja astume treppi mööda torni. Kaugele on näha siit kodumaa nurmi ja põlde. Võru linn ja Kasariitsa mäed paistavad kui mäejalalt. Mäejalga ennast pole nähagi, sest lähedased männimetsad viivad ta endaga. Võru kirik paistab veest ja kogu majadekehv linngi ujub saarena Tammula ja Va-

gula vahel. Kui oleme tutvunud mäe ümbrusega ja ostnud mälestuseks mõningaid piltpostikaarte, siis sammume lauluga mäelt alla.

Keskpäeval jätame jumalaga esimese öömaja, vastutuleliku Taltjärve pererahva ja istume Tartust järelesaadetud autosse, et jätkata ekskursiooni. Mõnetunnilise sõidu järele läbime ilusa Vastseliina, kus vaatleme lossivaremeid.

Petseri Peetri kirik on ehitatud Eesti iseseisvuse päevil. Mõttealgatajaks oli tolleaegne Petseri eesti seltskond, kes ka ohvimeelselt selle töö ilusasti lõpule viis. Nägusa gümnaasiumi- ja toreda malevamaja kõrval seisab pildil kujutatud kirik.

Kirikul on seal suur rahvuslik ja kultuurne ülesehitav töö teha. Seni ei ole seal kindlat õpetajat olnud. Käesoleval sügisel kutsus koguduse nõukogu üksmeelselt endale õpetajaks mag. theol. J. Taul'i, kes on ka ühtlasi Tartu Kommertsgümnaasiumi ja Kaubanduskooli usuõpetajaks.

Edasi läheb sõit Petserimaa südamele ligemale. Liivaste mäeseljandikkudega ja metsadega vahelduvad omapärased tänavkülad. Me kohtame teel juba rahvarõivas setusid ja valges särges venelasi. Möödume Panikovitsast ning siis varsti kihutame nõorsirgel Riia-Pihkva maanteel, mis osaliselt rohtunud vähese tarvitamise tõttu. Jõuame Eesti-Vene piiri juurde. Vastutulelik piirivalvur annab meile piiriäärsest tegevusest huvitavaid seletusi. Kahe Vabariigi nii tähtis piir — kõrge traataed piirivalvuritega siin ja „seltsimeestega“ säälpool jätab mõnelegi piirilkäijale haaravad muljed. Enne piirilt lahkumist laulsime isamaalisi laule, milliseid kuuldes „seltsimehed“ pöösasse pugesid nagu tavaliselt alati.

Lahkudes Vene-Eesti piirilt, külastame Irboska kipsilademeid, kindluse varemeid ja Truvori hauda. Öhtul lahkume Irborskast, et jõuda veel õigel ajal öömajja Petseri.

Läbime Petseri tänavaid hilisõhtul. Ehitised on siin ikka värvitud, ühe- ja kahekordsed. Temas on rohkem elurõõmu kui mõnes teises kodumaa linnas. Ei vahetaks iialgi Petserit Võruga. Teisel hommikul vara väljume koolimajast, kus ööbisime, kloostrisse. Palju vaatamisväärilist on selles kloostris silmale: vanad kirikud, peakirik pimestava sisemusega ja huvitavate maalega, mälestusmärgid, park, hiiplatammed, devoonliivakivis asuv maaalune kalmistu ja palju muud. Mainitud asjade üle andiski meile huvitavaid seletusi munk. Hinge kinnipidades kuulatasin vana tudikese kiriku teenri jutustust pühast Korneeliusest, Petseri kloostris asutajast, kes haaranud maast oma pää, mille maha raiunud vene tsaari käsi, ning sammunud ühes sellega kloostrisse.

Pea olid vaatepiiri taha vajunud Petseri kiriku ja kloostris tornid. Me kihutame laiade tuliste väljade vahel. Jõudes ilusasse Mikitamäe külla, peatume, et vaadelda ümbrust, see on omapärane ja ilus setu küla, kus elab lahke ning vastutulelik rahvas. Rõõmsameelne setu lauluisa laulab ja mängib mõningad lühikesed tantsulood, jättes sääljures „lauluõli“ puudumisel pikemad palad vahele. Külastame ka Mikitamäe algkooli kevadist õpilastööde näitust, teeme Mikitamäe noorile autosõidu ja siis jätkub reis läbi Võõpsu ja Röpina Taevaskojale lähemale. Himmaste küla juures ronime autolt maha ja matkame läbi ilusa segametsa Taevaskotta. Järsk nagu hii glase otsmik on see kalju, mis juuste asemel männimetsa kasvatab. Jõgi voolab otse kalju jalalt mööda ja saab oma veele veel kalju alt tulevast allikast pisut lisa. Okaspuud kõrgeil kaldail, lehtpuud all orus, veevulin jõe karestikus ja vaikus ümberringi, need sunnivad peatuma selles ilusas loodusetemplis. Tagasitulek Taevaskojast läbi metsa pääletulnud pimeduse tõttu ei õnnestu kuigi hästi. Tunniajalise hulkumise järele

lähemki korda jõuda väsinutena auto juurde. Siis saabub südamlik jumalagajäit viimase peatuskoha Himmastega. Veel mõneminuti-

line sõit läbi pimedade kevadöö — ja meie läbime vaikseid kodulinna tänavaid.

K. L.

Meid oli seitse.

Sageli tunneme elus end pettununa, nähes noorelt kõike ilusat mõõduvat, ilma et ise saaksime kaasa elada. Oleme hilinenud. Kõike seda pole võimalik veelkord läbi elada. Pole endisi ilusaid aegu. Need on möödunud.

Meelestub möödunud õppeaasta.

Me olime noored, oleme ka seda tänapäev, kuid siis olime võibolla rohkem noored ja rõõmsad kui vajalik õppurile. Aga nii oli häa.

Olime rõõmsad, laulsime, sest meid oli seitse. Elasime nagu A. Kivi seitse venda, polnud lahkkelisid ega kurbust, — kõike peletas laul. Kõlas tihti. . . : „Kui on noorur reisi pääl. . .“ ka siis, kui poldudki reisel.

Kadus laul, — järele jäi meid ühte vaid viis. Kõike põhjustas too saatuslik kevad, mis harilikult tundub ilusana teistele, vaevalt aga meile, seitsmele.

Kaks vendadest pidid saatuse sun-

nil meist lahkuma siis, kui alles hakkasime elu tundma. Kuid sellega ei kadunud veel laul, olgugi et praeguses puudub endine hoog ja vaimustus. Loodame siiski veelkord jõuda endiste aegadeni. Tunneme kaasa lahkunutele, lootes elus kohtuda, elada vendadena nagu varemalt. Kui see teostub, siis laulame, laulame veel suurema hooga kui varemalt. Oleme ühes!

Keegi meist polnud suur idealist, olime teoinimesed. Ja teotseda tuli palju, võibolla rohkem kui nõudis meie noor keha ja vaim. Olime üksmeelsed, olime vennad ja jääme ka edasi vendadeks, sest nii on häa. Häa on ka tagasi mõelda möödunud aegadele, püüetele ja tegudele, aga raske on mõelda, et meid on ühes viis. Kaks kohta on vaba, loodame, et kord järele jõuavad need kaks. Siis on jälle elu, kõigil endine tuju. Oleme ühes, oleme vennad, meid on seitse.

Hetmann.

Seiklusi matkalt Lõuna-Eestisse.

(Järg.)

Pühapäeva hommik Võrus.

Läbime turuplatsi ja suundume võrukeste „Pariisi“ suuremale tänavale. Kõikjal haigutav tühjus. Ei kuskil tormitsevat elu ega uudistavat nügissilma. Oli vist liiga vara väikelinna kohta. Pärnis valus hakkas, kui mõtlesime sellele, et peame siin veetma kena pühapäeva tühjus — tulime ju siia seks, et närvekõditavaid elamusi üle elada. Sõites võimatult halvasti sillutatud tänavat mööda, olime sunnitud teatavaks võtma kurva asjaolu — merehaiguse esimesed

tunnused. Ei aidanudki midagi; tulime „ratsudelt“ maha ja . . . mis edasi juhtus, sellest vaikib ajalugu. Mis meile eriti silma torkas, oli see, et võrukesed ei teadnud oma pisitillukese kodulinna tänavate asukohti. Küsisime mitmelt L. tänavas asukohta, kuid vastuseks saime alati mingis veidras murakus: „ii mia tia kus tu om“. Noh ilus, kui ei tea, siis ei tea, ja asi selge. Lõpuks mõnesuguste seikluste järele leidsime siiski üles oma tuttavad, kes meid väikelinlasele omase lahkusega vastu võtsid, — kohvi ja

suure hulga klašijuttudega. Olid kohe valmis informeerima meid näitsikutest, kellega võib sobitada tutvust ja kellega mitte. Huvitav, kõik on siin teada, kes käib kellegagi ja mis numbri kingi keegi kannab.

Saabus pealelõunane aeg, mil võrukeseid kõik endid fruult järveäärsesse parki „asetavad“. Läksime meiegi sinna. Sää! nägime kahte sümpaatset tütarlast, kelle pilgud päris tihti peatusid uhkeil tarilastel. Lähenesime neile ja peagi saime teada nende sügavama südamete saladuse — nad tahsid limonadi ja lasta end pildistada. Täitsime rüütellikult nende soovid, ehkki see kippus jätma valusa mälestise meie mitte just suurele rahakotile.

Ilm oli kuum ja vägisi hakkasime tundma igatsust vee järele. Otsisime üles ujula, milline oli umbes niisugune nagu meie kalamehe majake Emajõe ülemjooksul. Kuid mis kõige hullem, vaevalt saime suure varba üle „ujula“ ukse tõsta, kui üks paarimeetrilise ümbermõõduga naine meid suure „käruga tagasi kihutas ja ukse säärase lõuga äkitselt sulges et „ujula“ värises nagu oleks väik sellesse sisse löönud. Tegime imestanud näod ja läksime tagasi, alles pärast saime teada, et oli nn. naistetund. Vilunud meremeestena julgesime usaldada oma elu vana paadiloo hoolde ja purjetasime järvele. Korrage silmame ilmelikku kogu: umbes midagi jõe hõbuse häälitsemise taolist kostus kõrvu.

Setu lauluisa,
Mikitamäe Ivvan
(vt. lk. 12).

Ümmargune mehenatukene oli maha visanud kuue, peas oli tal läinud sajandist pärit õlgkübar ja ise vehkis sõuda, nii et vesi vahutas. Mõllesime endamisi, küllap ta ongi O. Lutsu K M Uhhuu, kes oma

kurja ämma eest „maapakku“ tulnud, ja nüüd sõudma õpib, et hiljem sõudepaadis üle ookeani Ameerikasse purjetada.

Pöörasime tagasi Päriss tore vaade avanes silmale, kui aeglaselt lähenesime linnale. Kõrged puud järvekaldal, mis nagu mõelikult vaatavad rahutule inimestehulgale, kes närvitsevalt jalutavad järve kaldal ot-sides jahutust Lauluisa Kreutzwald istub süvenenult kõrgel alusel. Mõtleb vist: miks istun siin, kui mõned korratusele kalduvad noormehed lubavad enesele liigset vabadust mu autoriteedi riivamisel. (Talle pandi millalgi vorst kaela). Lahkusime par-gist, et antud aadresside järele kohata veel mõnda tuttavat. Sattusime tänavale, kus ühel pool oli kõnnitee, kuid teisel pool ka-elani ulatuv pari. Jõudsime jõe äärde, kus üks mees oli endal püksisääred üles keer-ranud ja mingit puust anumat uputas. Ter-vitust vastu võttes asus too lahke härra kohe õhinal seletama, kumb kallas on pa-rem ja kumb pahem ning kus jõel järsku pöörde teeb. Tegi kindlaks ka jõel asuvate sulgloomade päritolu ja selgitas ka mõne-suguseid iseärasusi nende loomade eluviis-idest. Ülles, need olevat kõik tema pardid ja nendel olevat halvaks harjumuseks sü-gisel jäässe külmata, kust neid kangidega lahti peab kangutama. Rääkis veel, et lihu-niku amet olevat üks paremaid siin maa-keral ning tema ise olevatki kõige parem Võru lihunik. Meie omalt poolt püüdsime teda veenda, et Tartu on paradiis ja kooli-poisid selle paradiisi kõige kenamad õied. Soovisime lahkele härrale head õnne anuma uputamiseks ja lahkusime.

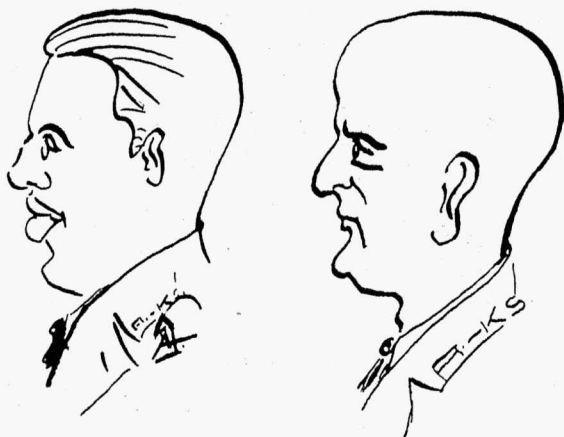
Tegime päris korraliku tiiru, enne kui leidsime otsitava. Suurest õuna söömisest halb enesetunne ja teine „täditütar“ teise „käätsas“ suundusime jällegi parki. Sää! asetusime järvekaldale kividele. Püüdsin kindlaks teha, kas järvelainetega juhtub ka säärane imelik asi, et iga üheksas laine on suurem kui kaheksa eelmist. Kindlaks teha seda mul siiski ei õnnestunud, kuna ma pole prillikandja ja palja silmaga nii peeni-kest tööd teha on võimatu. Saabus õhtu. Päike vajus lahke naeratusega järve taha metsatukka ja nagu jumalagajätuks suudles veel vana kiriku luitunud torni... Kaugelt kostus käo hõiskav kuku-kuku. Päägiti, õh-tune käokukkumine lähendavat õnne, meile ta tähendas aga õnnetust nagu kojusõidul selgus. Pikkamisi hämardus. Imelikult ra-hustav on väikelinna augustikuu õhtu. Üm-berringi sügav vaikus. Ei mingit suurlinnale nii omast närvlikku kära ega liikumist. Aina vaikus ja vaikus. Liigume aeglaselt koju, sest homme algab jällegi sõit. Jäl-legi rida kilomeetreid.

Päike oli juba pooles taevas kui ärka-sime. Veel mõned visiivid tuttavate poole ja sõit algas kodu poole. Päike saatis oma kõrvetavaid kiiri kahele seiklejale just vastu nägu. Sedaviisi lükk aega „vändates“ ei märganudki, et meile olid „kaasvõitlejad“

„siginenud“. Nimelt kaks puuraiujat tahtsid meiega vist jõudu katsuda. Imelikud mehed olid küll: naer tikkus vägisi pääle, kui neile otsa vaatasin. Saag ümber, kirves vöö vahel, nägu habemesse kasvanud, nii et ainult kaks läikivat silma paistsid karvade vahelt välja ja ise tahtsid meiega võidu sõita. Ka rattad olid neil vist läinud sajan-dist pärit, nii vanadena nad näisid. Ikka kiiks ja kääks hundasid põiad — aga mis sest, küll ta läheb, kus ta ikka pääseb. „No teid küll ette ei lase,“ mõtlesin endamisi ja hakkasin kiirust suurendama. „Hääled sisse,“ hõikas ka Kusias ja vuhises minust säärase kiirusega mööda nagu oleks keegi

talle „õrna“ kohta „puutunud.“ Hakkaski metsik kihutamine, meie — ees, nemad taga. Aga kanged mehed ka, ei mõtelnudki maha jääda. Meil viimane „aur“ pääl ja nendel päris paras sõit, ainult ihu võvat veidi „lämmiks“. Vähemalt paarkümmend kilomeetrit kihutasid meiega kaasas enne kui hääks arvasid maha jääda. Siis tulime meigi rataselt maha, tegime ühe korraliku supeluse puhkuse — ja edasi läks kihutamine Kolmetunnilise sõidu järele jõudsi-megi viimaks väsinutena oma kodulinna Surusime teinereisel „viit“ ja läksime kumbki oma koju väsimust välja puhkama. Lõppenud oli matk Lõuna-Eestis.

K—ja.

E. Kalamees. Linnas liiguvad jutud, et see mees olevat T. K. G. Õpilaskonna vanem. Muidu täitsa mees, ainult armastab kõnelda pikkade vaheaegadega.

M. Park. Mees, kelle eluülesandeks on ksv selgitada filosoofilisi tõdesid. Räägib, et tema pää olevat alati täis äraütlemata tähtsaid mõtteid; kuid teised räägivad, et selle mehe pää olevat täis tühjust. Ennustab, et Eesti ja Soome kord ühinevad ühiseks riigiks.

T. K. G. ja K. K.

ÕPILASED

Ostke kõik oma koolitarbed

Kooli kooperatiivist

Malenurk.

Ülesanne nr. 1.

Koostanud F. Must.

Valged: Kuningas (K) a 2; Oda (O) a 5; ratsud (R) a 7 ja g 1; lipp (L) b 8; eturid (E) b 4 ja d 2 (7).

Mustad: Kc 4; Vankrid (V) a 4 ja h 1; Oc 6, Rb 2; E [a 3,] a 6, d 3, d 5, d 7, g 3, g 6 (12).

Matt kolme käiguga.

Lahendus ilmub järgmises numbris.

KSV! KSV!

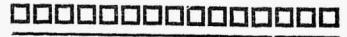
**Tehke kaastööd järg-
misse «ILOLISSE»**

**Kaastööde äraandmise
viimaseks tähtajaks on**

10. nov. s. a.

Vastu võtab: H. PEETS V-b.

Vastutav peatoimetaja: **Karl Mihkla**. Majandusjuht: **Eduard Moss**. Kunstiline nõuandja: **Eduard Ahas**. Tegev toimetaja: **A. Juks**. Toimetuse sekretär: **H. Peets**. Laekur: **Neider**. Talituse juhid: **M. Park** ja **L. Parts**. Toimetuse liikmed: **P. Kivastik**, **I. Nopasson**, **A. Koorm**. Väljaandja: **T. K. G. & K. K. Õpilaskond**.

Vist kõigile tuttav
koht?

Eks meie kõik
osta oma raamatud
siit, Kalaturu 3

Foto-ateljee J. Eckbaum

Tartus, Aleksandri tänav nr. 10.

Äri avatud: ärip. k. 9—5.

pühap. k. 12—3.

Õpilased!

kõige odavamini ostate paberit
ja kirjutusmaterjali

Paberi- ja tapeediärist

„KODUMAA“

Aleksandri t. 10, telef. 787.

R. Jakobsoni

mütsi- ja karusnahakauplus

Tartus, Uueturu tän. 8.

Rohke valik maitsekaid välismaa kaabusid ja igasuguseid teisi mütsi.

Rikkalik valik igasuguseid karusnahku.

Tellimusi täidetakse oma töökojas organisatsioonide ja koolide ning teiste mütside ja karusnaha tööde peale.

TÖÖ KIIRE JA KORRALIK!

HINNAD MÕÕDUKAD!

Kirjutusmaterjali ja raamatuid meilt ostes

kaitsete kõige paremini oma huvisid.

Eriti soovitame: stenograafia- ja plakatkirja vihke, odavaid kaustikuid, täitesulepäid jne.

Akadeemiline Kooperatiiv,

Tartu, Jaani 7.

Tel. 63.

Foto-äri Tartus, Kauba tän. 15

Holsti majas.

Võtan ülesvõtteid äris ja tellimise peale väljas igal ajal vastu.

Olen hindu tublisti alandanud, tööheadus väljaspool võistlust.

Tellijal leiab üllatavat rahuldust.

Foto J. Sildnik.

Kooliõpilased!

Kõige kasulikum koht, kus Te oma jalanõud lasete parandada, on **Jalanõude Kiirtööstus „Jalats“ Tähe ja Riia tän. nurgal.** Tallutamine 50-ne minutiga, ka oodates. Rikkalik lugemislaud. Hää töö, vastupidav nahk ja hinnad odavamad kui mujal. Proovige kord ja Te veendute tões.

HIND 25 SENTI.